

Северо-Казахстанский государственный университет им. М. Козыбаева	Изменение пунктов	Издание: второе
Внутренний нормативный документ	ВНД СКГУ 31	Стр. 1 из 15

БЕКІТЕМІН

М. Қозыбаев атындағы

СҚМУ ректордың м.а.

_____ А.Мухатаев

2017 ж. «__» _____

М. ҚОЗЫБАЕВ атындағы СҚМУ профессорлық-оқытушылар құрамы мен қызметкерлерінің академиялық ар-намыс

КОДЕКСІ

КІРІСПЕ СӨЗБАСЫ

Сан ғасырлық тарих бойы университеттер студенттердің білім алу үдерісін олардың мәдени және азаматтық тәрбиесінен бөлмей, тұтас философия аясындағы мамандандырылған дайындық пен дүниетанымды қалыптастыру бірлігін сақтай отырып, білім беру және зерттеу қызметін ғана емес, сондай-ақ этикалық нормалар мен құндылықтарды дамыту мен таратуды өз миссиясы деп санады.

Заманауи білім беру кеңістігі университеттердің алуан түрлілігімен сипатталады, бірақ олардың мәні бір: олар зияткерлік дегдарларды қалыптастырады және біріктіреді, зиялылар қатарын сақтайды және кеңейтеді, қоғамның жасампаз күшін нығайтады және дамытады.

Жаһандану жағдайында өз ойын білдіру және бірлестіктер бостандығы, қол жетімдік теңдігі, қоғам алдындағы жауапкершілік, заң билігі, ақиқат үшін ақиқатқа ұмтылу, жоғары білімдегі сыбайлас жемқорлықты қабылдамау және оған қарсы тұру сияқты өзекті демократиялық және әлеуметтік құндылықтар өткізгіштері ретінде университеттердің маңызы өсуде.

Заманауи университеттердің жалпы құндылықтары:

- адамгершілік тарихының ұлы дәстүрлерін жалғастыру;
- әлеуметтік құндылықтарды тарату арқылы қоғам игілігіне қызмет ету;
- мемлекетте туындайтын алуан түрлі мәселелер бойынша тәуелсіз және жауапты бағалауды жүргізу;
- саяси, экономикалық, әлеуметтік және мәдени салт-дәстүрлерді болжау;
- өз зияткерлік әлеуетін әмбебап адами құндылықтарды насихаттау үшін пайдалану;
- оқыту сапасы мен зерттеулер үшін қоғам алдындағы жауапкершілік болып табылады.

М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан мемлекеттік университеті өз миссиясын анықтайды – Солтүстік Қазақстан аймағының инновациялық дамуына ықпал ететін білім беру, ғылым және мәдениеттің интеллектуалдық орталығы болу.

Жоғары білім берудің осы құндылықтарымен бөлісе отырып, университет миссиясын қолдай отырып және оны жүзеге асыруға өз әрекеттерін бағыттай отырып, М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан мемлекеттік университетінің профессорлық-оқытушылар құрамы мен қызметкерлері Академиялық ар-намыс кодексін институционалдық және корпоративтік мәдениеттің, сондай-ақ сапа мәдениетінің ажырамас бөлігі ретінде қабылдау қажеттігін мойындайды.

Северо-Казахстанский государственный университет им. М. Козыбаева	Изменение пунктов	Издание: второе
Внутренний нормативный документ	ВНД СКГУ 31	Стр. 2 из 15

Біз, М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан мемлекеттік университетінің оқытушылары мен қызметкерлері,

- *Қазақстан Республикасының академиялық ғылым мен жоғары білім беру принциптерін құрметтей отырып,*
- *мемлекетіміздің заңдарын сақтай отырып,*
- *қоғам алдында көрсетілетін білім беру қызметтерінің сапасы мен олардың білім беру құндылықтары мен мақсаттарының өзгеруі үшін жауапкершілікті алып,*
- *университет қабырғасынан тыс жерде де оның өкілдері, сондай-ақ оның мәдениетін иеленушісі екенімізді сезіне отырып, қоғамның адамгершілік, мәдени және ғылыми құндылықтарына негізделген академиялық ортаның ең үздік дәстүрлерін дамыта отырып,*
- *Солтүстік Қазақстанның бейнесі, Петропавл қаласының көрікті ерекшелігі болып табылатын мәртебелі жоғары оқу орны ретінде университет беделін қолдай отырып,*
- *бір-бірімізбен негізді, адал және сындарлы диалогқа ұмтыла отырып, діни және ұлттық төзімсіздік жауы және барлық жағынан төзімділік үшін бола отырып,*

М. Қозыбаев атындағы СҚМУ профессорлық-оқытушылар құрамы мен қызметкерлерінің академиялық ар-намыс кодексін қабылдаймыз және орындауға міндеттенеміз.

1. КОДЕКС МӘРТЕБЕСІ

Осы Кодекс университеттің корпоративтік мәдениеті мен сапа мәдениетінің ажырамас бөлігі ретінде университет оқытушыларымен және қызметкерлерімен университеттік ортаның этикалық нормалары мен құндылықтары, ұжымның беделді бөлігінің наным-сенімі мен ұмтылыстары, тиімді қоғамдық тәжірибенің болжалдары мен сұраныстары негізінде кәсіби міндеттерді сапалы орындаудың бірыңғай талаптары мен өлшемдері жүйесін белгілеуді мақсат етеді.

Академиялық ар-намыс кодексі М. Қозыбаев атындағы СҚМУ оқытушылары мен қызметкерлерінің кәсіби мінез-құлығының, студенттермен және әріптестермен қарым-қатынастағы іскерлік этиканың құндылық нормаларын анықтайды, олардың кәсіби қызметтегі жеке жауапкершілік шектерін белгілейді.

Кәсіби қызметтің алуан түрлілігінде мінез-құлықтың нақты алгоритмдерін ұсынбай және университеттің әрбір қызметкерінің даралығын мойындай отырып, Кодекс университет оқытушылары мен қызметкерлерінің қоғамдық шарты іспетті болып табылады. Жоғары мектептің білім беру үдерісінің барлық салаларында, барлық деңгейдегі өзара қарым-қатынастарда кәсіби этика нормаларын сақтау университеттің әрбір оқытушысы мен қызметкерінің жеке жауапкершілігі аясына кіреді. Кодекстегі принциптерді, нормалар мен ережелерді сақтамау оларды бұзғаны үшін моральдық және әкімшілік санкцияларға әкеп соғады, себебі университет қызметкерлерінің ұйымдастырушылық барабарлығына, жоғары оқу орнының сапа мәдениетін және бәсекеге қабілеттілігін дамытуға кедергі келтіреді.

Северо-Казахстанский государственный университет им. М. Козыбаева	Изменение пунктов	Издание: второе
Внутренний нормативный документ	ВНД СКГУ 31	Стр. 3 из 15

2. КОДЕКСТІҢ НОРМАТИВТІК НЕГІЗІ

Осы Кодекс:

- ҚР Конституциясына;
- ҚР «Білім беру туралы» Заңына;
- Жоғары кәсіби білім берудің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік ережелеріне;
- Жоғары оқу орны оқытушысының ар-намыс кодексінің үлгілік регламентіне (ҚР БҒМ);
- М. Қозыбаев атындағы СҚМУ Жарғысына сәйкес әзірленген.

3. КОДЕКС ПРИНЦИПТЕРІ

Кодекс университетіміздің ұйым мәдениетінің философиясын, этикасы мен эстетиксын, оның технологиялық, кадрлық, басқарушылық стратегияларын қамтитын принциптерге негізделген.

Кодекстің негізін қалаушы принциптеріне адамгершілік, кәсібилік, бірлесушілік жатады.

Адамгершілік принципі:

- білім беру үдерісінің барлық қатысушыларының құқықтарын, айырмашылықтары мен абыройын құрметтеуді;
- университет қабырғасында кез келген қызметті жүзеге асыру кезінде жалпы адамзаттық құндылықтар басымдығын тануды;
- студенттер, профессорлық-оқытушылар құрамы, қызметкерлер, түлектер арасында оқыту, ынтымақтастық, шығармашылық, өзара сыйластық, төзімділік және әдептілік үшін академиялық ортаны дамытуды;
- жеке тұлғаның дамуын, этикалық және әлеуметтік жауапкершілік сезімін, азаматтық міндеттемелерді тапсыруды өзектендіруді;
- оқыту мен тәрбиелеу барысында тұлғаның мүдделерін бұзатын және қолданыстағы қоғамның моральдық-өнегелілік нормаларына қарама-қайшы келетін құралдарға жүгінуге жол бермеуді қамтиды.

Кәсібилік принципі:

- өз лауазымдық міндеттерін орындау кезіндегі мамандығы бойынша терең және мықты білім, дамыған дүниетанымдық әлеует, мінез-құлықтың жоғары мәдениеті негізіндегі құзыреттілікті;
- білім мен шығармашылық шектерін кеңейтуге жан-жақты көмек көрсетуді;
- шығармашылықты, инновацияларды, жоғары деңгейлі зерттеулерді қолдауды және олардың оқудағы, оқыту мен жұмыстағы маңызды рөлін тануды;
- білуге зияткерлік құмарлықты және өмір бойы оқуға деген ұмтылысты ынталандыруды;
- қала, облыс, аймақ, елдің әлеуметтік-экономикалық, институционалдық, мәдени дамуына жәрдемдесуді;
- жұмыста жетілуге адал ұмтылуды;
- кәсіби қызметтің ағлақ, адамгершілік тазалық пен борыш талаптарына бағынуды;
- жұмыстағы ұйымдастырушылықты, нақтылықты, сөз бен істің бірлігін, өндірістік мәселелердің оңтайлы шешімдерін таңдау қабілетін;

Северо-Казахстанский государственный университет им. М. Козыбаева	Изменение пунктов	Издание: второе
Внутренний нормативный документ	ВНД СКГУ 31	Стр. 4 из 15

– өзіне, өз сөздері мен әрекеттеріне талап қоюшылықты, өз қателіктерін мойындау мен оларды адал түзетуді көздейді.

Ұйымшылдық принципі келесіні білдіреді:

– негізгі назар оқытушыларды, қызметкерлер мен студенттерді университеттің бәсекеге қабілеттілігіне қол жеткізу үдерісіне тартуға аударылады, нәтижесінде құндылықтар дәрежесіне жеке бастама, өз қызметін жетілдіру талпынысы, жаңадан, көп және сапалы жұмыс істеуге дайындық шығарылады;

– қойылған мақсаттарға әр адамның күш-жігерін тұжырымдалған және тиімділігі дәлелденген идеялар, құндылықтар, нанымдар негізінде ерікті түрде біріктіру жолымен қол жеткізіледі;

– ұжымдағы өзара қарым-қатынас өзара түсіністік, қолдау, бастамалар, көмек, ынтымақтастық негізінде құрылады;

– университеттің маңызды факторларына, бір жағынан, студенттер, оқытушылар, қызметкерлер қажеттіліктерін қанағаттандыру; екінші жағынан, оларды жан-жақты іскерлік сапалар мен тұлғалық тиімді құзыреттерді дамыту үшін көтермелеу айналады;

– университеттің абыройы мен беделі оның «тұлғасына» ғана емес, білім беру нарығындағы қызметінің тиімділігіне шешуші ықпал ететін жоғары оқу орнының дәстүрлерін сақтау мен дамыту жолымен сақталады;

– университет іскерлік абыройының жоғары деңгейіне ішкі ақпарат құпиялылығын қамтамасыз ету, оны университет абыройына немесе ұжымының жекелеген мүшелерінің зиянына пайдаланбау ықпал етеді.

4. АКАДЕМИЯЛЫҚ АР-НАМЫС ОРТАСЫН ҚҰРУ

Академиялық ар-намыс ортасын құру университет басшылығы тарапынан профессорлық-оқытушылар құрамына және қызметкерлерге келесі құқықтарды ұсынуды көздейді:

– жеке өзі немесе өкілетті тұлғалар (Ғылыми кеңес, ректорат мүшелері және т.б.) арқылы университеттің тіршілігінің маңызды сұрақтарын талқылауға қатысу;

– университеттегі профессорлық-оқытушылар құрамы лауазымдарына орналасу конкурстарына қатысу;

– университеттегі жетекші қызметтерге тағайындалу;

– университет алқалы органдарының мәжілістерінде басқару сапасы мен әдістері туралы ойын жеткізу;

– университет қызметін жетілдіру жөнінде ұсыныстар енгізу;

– Үкіметтік, ҚР БҒМ, жоғары тұрған облыстық ұйымдар марапаттарына ұсынылу, университет басшылығымен және қоғамдық ұйымдарымен марапатталу;

– біліктілікті арттыру жүйесі арқылы кәсіби дайындық деңгейін арттыру;

– ғылыми-зерттеу жұмыстарын өткізу барысында университеттің кітапхана қорын, кабинеттер мен зертханалардың оқу-әдістемелік құрал-жабдықтарын пайдалану;

– ғылыми, тәжірибелік, әдістемелік конференцияларға, конкурстарға қатысу, өз жұмыстарын жариялауға ұсыну, оның ішінде университет басылымдарында да;

– ҚР БҒМ жариялайтын «ЖОО-ның үздік оқытушы» конкурсына қатысу;

– негіз болған жағдайда өз намысын, абыройы мен кәсіби құзыреттілігін құқық қорғау органдарында қорғау.

Северо-Казахстанский государственный университет им. М. Козыбаева	Изменение пунктов	Издание: второе
Внутренний нормативный документ	ВНД СКГУ 31	Стр. 5 из 15

Академиялық ар-намыс ортасын құру, Кодексті ұстану университет оқытушылары мен қызметкерлері келесі тұлғалық сипаттамаларға қол жеткізуге ұмтылған жағдайда мүмкін болады:

- арнайы білімді тереңдетуге және кәсіби шеберлікті жетілдіруге үнемі жұмыс істейтін өз ісінің шеберлері;
- қызметтік міндеттерін орындауға жауапты қатынастың, еңбек және оқу тәртібі талаптарын сақтаудың үлгісі;
- жоғары мәдениет, ағлақ пен парасаттылық тасымалдаушылары;
- ұжымдағы шынайы адамгершілік ахуалды қалыптастырушылар, тәртіпсіздіктің, мәдениетсіздік пен жауапсыздықтың кез келген көріністерінің принципшіл қарсыластары;
- оның құндылықтары мен принциптерін қорғайтын өз кәсібінің патриоттары;
- оның үздік дәстүрлерін арттыруға және бәсекеге қабілеттілігіне жеке үлесін енгізуге ұмтылатын ұлттық жоғары білім беру жүйесінің өкілдері.

5. КОДЕКСТІҢ ҚҰНДЫЛЫҚ-ЭТИКАЛЫҚ НОРМАЛАРЫ

Кодексті тану кәсіби қызмет пен іскерлік қатынастың адамгершілік, кәсібилік, ұйымшылдық принциптерінен туындайтын академиялық ар-намыстың келесі құндылық-этикалық нормаларына бағынуын көздейді:

- болашақ мамандарды жоғары сапалы кәсіби даярлау үшін жауапкершілік;
- білім алушылардың өмірлік ұстанымын, Отанға, кәсіпке, қоршаған ортаға, қоршаған адамдарға, табиғатқа деген құндылық қатынасты қалыптастыруға қатысу;
- барлық қажетті жағдайларда тәрбие әсеріне дайындық, оның ішінде жұмыстан тыс уақытта және жұмыс орнында болмаған жағдайда;
- студенттер мен әріптестерді жеке үлгі негізінде инновациялық ойлау және кәсіби тәсілдеменің, ішкі тәртіптілік пен ұйымшылдықтың, жұмыс сапасына қол жеткізуге жеке мүддесінің, білім беру үдерісінің ресурстарына ұтымды қатынастың, өзінің жалпы мәдени және кәсіби деңгейін үздіксіз арттырудың қажеттілігіне сендіру;
- оқушылардың, әріптестердің ар-намысы мен абыройын құрметтеу, басқа адамдардың пікіріне төзімді болу;
- әріптестердің кәсіби дамуына көмектесу, олардың зияткерлік және моральдық қасиеттерін көтеруге ықпал ету;
- қоғамдық және кәсіби этиканың жалпы қабылданған нормаларын сақтау;
- студенттермен, әріптестерімен дұрыс және тілектестік қарым-қатынас;
- іскерлік қарым-қатынастың, оқу және оқудан тыс қызметтің, барлық нысандарында әріптестерге, студенттерге, мүдделі тұлғаларға деген мұқият және сыпайы қарым-қатынасты ұштастыра отырып, объективтілік жағдайды, жоғары талапшылдық пен бірбеткейлікті құру;
- қызметтік міндеттерді немқұрайлы атқаруды, оның ішінде оқу-тәрбие үдерісінің әр түрлі нысандарында, бастамашыл, жасампаз орындаумен толық алмастыру;
- университеттік аура бірлігін, өзара түсіністік, өзара сыйластық, ашықтық, сенім, рухтандырушылықты және ынтымақтастықты қалыптастыру;
- студенттер мен әріптестерден ішкі тәртіп ережелерін міндетті орындауды жүйелі талап ету;
- кімнен туындағанына қарамастан СКМУ-дың ішкі тәртіп ережелерін бұзушылықтарды және университет мүлігін бүлдіруді белсенді қабылдамау;

Северо-Казахстанский государственный университет им. М. Козыбаева	Изменение пунктов	Издание: второе
Внутренний нормативный документ	ВНД СКГУ 31	Стр. 6 из 15

- жалған мәліметтерді таратумен немесе басқа да арам ниетті іс-әрекеттермен адамдарға материалдық немесе моральдық залал тигізуге жол бермеу;
- университет дәстүрлеріне құрмет, оларды саналы сақтау және әріптестер мен студенттердің жаңа ұрпақтарына жеткізу;
- лайықты мінез-құлықпен, кәсіби және қоғамдық жетістіктермен СКМУ-дың оң беделін нығайту.

Кодекстің құндылық-этикалық нормаларын бұзушылыққа келесілер жатады:

- 1) әріптестердің, студенттердің жеке абыройын көпшілік алдында қорлау: балағат сөздерді пайдалану, дауыс көтеру, аты-жөндерді біле тұра әдейі бұрмалау, келбет, киім, қабілеттер туралы кекесінді ескертулер жасау;
- 2) талқылау ашық болып табылатын және құқықтық және этикалық сипаттағы бұзушылықпен туындаған жағдайларды қоспағанда, студенттермен немесе әріптестерімен студенттер мен әріптестердің кәсіби және жеке тұлғалық кемшіліктерін, жеке өмірін көпшілік алдында талқылау;
- 3) университет қабырғасында коммерциялық жарнама мен сауда жүргізу;
- 4) университет аумағына ұқыпсыз немесе мас күйінде келу, ол үшін бөлінбеген орындарда темекі шегу;
- 5) студенттерден сыйлықтар мен тартуларды қабылдау, оқу шарты шеңберінен тыс оқу қызметін табысты бағалау үшін студенттерге ақшалай төлемақыны белгілеу;
- 6) студенттерді оқу тәртібінің өрескел бұзушылығынсыз оқу сабағынан шығарып жіберу;
- 7) оқу сабақтарында саяси үгіттеу жүргізу, саяси ұстамдылық ережелерін бұзу;
- 8) кешігу, сабақтарға себепсіз келмеу, сабақ өткізу уақытын қысқарту;
- 9) оқу сабақтарында ұялы байланысты пайдалану;
- 10) оқу қызметін бағалау кезінде көтеріңкі талаптарға байланысты студенттер атына байбалам пікір айту;
- 11) оқу қызметін бағалау кезінде білімді бағалаудың барабарлығына әсер ететін субъективті талаптарды ұсыну;
- 12) білімді бағалау кезінде субъективизм мен біржақтылыққа жол беру;
- 13) оқу қызметін бағалау бойынша іс-шараларды немқұрайлы өткізу.

6. КОДЕКСТІ САҚТАУДЫҢ ҚОЛАЙЛЫ МҮМКІНДІКТЕРІ

Әрбір оқытушы мен қызметкермен өзінің кәсіби қызметінде Кодексті сақтаудың тәжірибелік нәтижесі мәдениет сапасына қол жеткізуге арналған келесі қолайлы мүмкіндіктер болып табылады:

- кәсіби адалдық және жауапкершілік идеясының негізінде профессорлық-оқытушылар құрамы мен университет қызметкерлерінің бірігуі;
- оқытушылар мен қызметкерлерге өзін ұжыммен сәйкестендіруге және тиімді бірлесіп жұмыс істеуге мүмкіндік беретін ішкі кірігу;
- университеттің бәсекелестік, қоршаған ортаға икемді және тұрақты бейімделуіне көмектесетін сыртқы кірігу;
- өзінің ішкі сенімі бойынша және өз принциптеріне сәйкес әрекет ететін мүдделестер командасын құру;
- жоғары моральдық-этикалық құндылықтармен, сындарлы өзара әрекеттестік тәжірибесімен үздіксіз алмасу;

Северо-Казахстанский государственный университет им. М. Козыбаева	Изменение пунктов	Издание: второе
Внутренний нормативный документ	ВНД СКГУ 31	Стр. 7 из 15

- жаңа қызметкерлерді университеттің мәдениет рухында - оның «адамдардың мінез-құлқын бойлайтын және ұстанымдарына көптеген мәселелер бойынша кез келген логикалық дәлелдерден көп әсер ететін» күшінде тәрбиелеу;
- сапаға деген ұмтылысымен, қызметтің ашықтығымен, үздік дәстүрлерімен ерекшеленетін академиялық ортаны құру;
- жоғары білім беру алқалы мәдениетінің адал және дәйекті тасымалдаушысы ретінде университеттің беделін қалыптастыру;
- академиялық ар-намыс идеяларын студенттер мен олардың ата-аналары, түлектер мен жұмыс берушілер, серіктестік ұйымдар арасында тарату.

7. КОДЕКСТІ САҚТАМАУДЫҢ ЫҚТИМАЛ ҚАУІП-ҚАТЕРЛЕРІ

Кодексті сақтамаудың ықтимал қауіп-қатерлеріне:

- әлеуметтік тапсырысты орындамауды;
- мемлекеттік бюджеттің ысырапшылдығы, білім беру үдерісінің ресурстарына деген ұтымсыз қатынасты;
- сапасыз білім мен университеттің бәсекеге қабілетті болашағының болмауын;
- студенттер мен олардың ата-аналарын, жұмыс берушілерді алдауды;
- университет құрылымының барлық деңгейдеріндегі антидемократиялық және орынсыз қарым-қатынастарды;
- қызметкерлер мен оқытушылар арасындағы бытыраңқылықты, университеттік ортадағы қайшылықтарды;
- еңбек заңнамасын бұзуды (кешігу, жұмыстан қалу, сабақтарды өткізбеу және т.б.);
- плагиатты, ақпаратты орынсыз пайдалануды;
- түрлі пайдакүнемдік қызмет көрсетуді, сыбайлас жемқорлық пен парақорлықты;
- университеттің теріс беделін жатқызу қажет.

8. КОДЕКСТІҢ САПА ИНДИКАТОРЛАРЫ

Кодекстің сапасы:

- жоғары білім ұлттық жүйесінің академиялық ортада кәсіби қызмет пен іскерлік қарым-қатынас стандарттарына сәйкестігі;
- университет оқытушылары мен қызметкерлерімен кәсіби қызмет пен іскерлік қатынастың құндылық-этикалық нормаларын сақтау тұрақтылығы;
- кәсіби қызмет пен іскерлік қарым-қатынас үдерісінің студенттер мен олардың ата-аналарының, ЖОО-мен қызмет істейтін түлектер мен жұмыс берушілерді және басқа да мүдделі тұлғалардың талаптарына сәйкестігі;
- университет оқытушылары мен қызметкерлерінің талаптарын қанағаттандыру;
- академиялық ар-намысты бұзу фактілерін алдын алу ретінде анықталады.

Кодекс сапасын толық және объективті бақылау үшін сапаның келесі индикаторлары қабылданды:

- 1) университет студенттері, оқытушылары, қызметкерлері сауалнамасының материалдары мен нәтижелері;
- 2) ауызша және жазбаша өтініштердің болуы/болмауы;
- 3) Кодексті бұзу фактілері тіркелуінің болуы/болмауы.

Академиялық ар-намыс кодексі М. Қозыбаев атындағы СҚМУ-дың Ғылыми кеңесімен қабылданады, университет сайтында орналастырылады, қызметкерлер назарына Электрондық танысу журналы арқылы жеткізіледі.

Северо-Казахстанский государственный университет им. М. Козыбаева	Изменение пунктов	Издание: второе
Внутренний нормативный документ	ВНД СКГУ 31	Стр. 8 из 15

Осы Кодекске өзгертулер мен толықтырулар енгізу туралы ұсыныстар М. Қозыбаев атындағы СКМУ-дың Ғылыми кеңесімен қарастырылады.

9. КОДЕКСТІ БҰЗУ ҮШІН ЖАУАПКЕРШІЛІК

Университет оқытушылары мен қызметкерлері Академиялық ар-намыс кодексін білуге және сақтауға, университеттік қоғамдастық алдында өз қызметі мен мінез-құлқы үшін жауапкершілікті көтеруге міндетті.

Академиялық ар-намыс кодексінің нормаларын бұзғаны үшін университет оқытушылары мен қызметкерлеріне келесі шаралар қолданылуы мүмкін:

- университеттің Тәртіптік кеңесінде талқылау;
- көпшілік алдында кешірім сұрауды ұсыну;
- көпшілік алдында кінәлауды жариялау;
- қоғамдық ұйымдарға жүгіну.

КОДЕКС

**академической чести профессорско-преподавательского состава и
сотрудников СКГУ им. М. КОЗЫБАЕВА**

ПРЕАМБУЛА

В течение многовековой истории университеты считали своей миссией не только образовательную и исследовательскую деятельность, но развитие и распространение этических норм и ценностей, не отделяя процесс приобретения знаний студентами от их культурного и гражданского воспитания, сохраняя единство специализированной подготовки и формирования мировоззрения в рамках целостной философии.

Современное образовательное пространство характеризуется разнообразием университетов, но суть их остается единой: они формируют и объединяют умы интеллектуальной элиты, сохраняют и расширяют ряды интеллигенции, укрепляют и развивают созидательные силы общества.

В условиях глобализации растет значение университетов как проводников актуальных демократических и социальных ценностей, в числе которых – свобода самовыражения и объединений, равенство доступа, ответственность перед обществом, власть закона, стремление к истине ради истины, неприятие и противостояние коррупции в высшем образовании.

Общими ценностями современных университетов является:

- продолжение великих традиций истории гуманизма;
- служение общественному благу путем распространения социальных ценностей;
- проведение независимой и ответственной оценки по разнообразным проблемам, возникающим в государстве;
- прогнозирование политических, экономических, социальных и культурных традиций;
- использование своего интеллектуального потенциала для пропаганды универсальных человеческих ценностей;
- ответственность перед обществом за качество обучения и исследований.

Северо-Казахстанский государственный университет им. М. Козыбаева определяет свою миссию – быть интеллектуальным центром образования, науки и культуры, содействуя инновационному развитию Северного Казахстана.

Северо-Казахстанский государственный университет им. М. Козыбаева	Изменение пунктов	Издание: второе
Внутренний нормативный документ	ВНД СКГУ 31	Стр. 9 из 15

Разделяя данные ценности высшего образования, поддерживая миссию университета и направляя свои действия на ее реализацию, профессорско-преподавательский состав и сотрудники Северо-Казахстанского государственного университета им. М. Козыбаева признают необходимость принятия Кодекса академической чести как неотъемлемой части институциональной и корпоративной культуры, а также культуры качества.

***Мы, преподаватели и сотрудники
Северо-Казахстанского государственного университета имени М. Козыбаева,***

- *уважая принципы академической науки и высшего образования Республики Казахстан,*
- *соблюдая законы нашего государства,*
- *неся ответственность перед обществом за качество предоставляемых образовательных услуг и их трансформацию в образовательные ценности и цели,*
- *осознавая, что и вне стен университета являемся его представителями, а также носителями его культуры, развивая лучшие традиции университетской академической среды, основанной на нравственных, культурных и научных ценностях общества,*
- *поддерживая имидж университета как авторитетного высшего учебного заведения, являющегося достойной визитной карточкой Северного Казахстана, примечательной особенностью города Петропавловска,*
- *стремясь к принципиальному, честному и конструктивному диалогу друг с другом, являясь противниками религиозной и национальной нетерпимости, выступая за толерантность во всех отношениях,*

***принимаем и обязуемся соблюдать Кодекс академической чести
профессорско-преподавательского состава и сотрудников
СКГУ им. М.Козыбаева.***

1. СТАТУС КОДЕКСА

Настоящий Кодекс как неотъемлемая часть корпоративной культуры и культуры качества университета имеет целью установление единых требований и системы критериев качественного выполнения профессиональных обязанностей преподавателями и сотрудниками университета на основе этических норм и ценностей университетской среды, убеждений и устремлений авторитетной части коллектива, ожиданий и запросов эффективной общественной практики.

Кодекс академической чести определяет ценностные нормы профессионального поведения преподавателей и сотрудников СКГУ им. М. Козыбаева, деловой этики во взаимоотношениях со студентами и коллегами, устанавливает границы их личной ответственности в профессиональной деятельности.

Не предлагая точных алгоритмов поведения во всем многообразии профессиональной деятельности и признавая индивидуальность каждого работника университета, Кодекс является своего рода общественным договором преподавателей и сотрудников университета. Соблюдение норм профессиональной этики во всех сферах

Северо-Казахстанский государственный университет им. М. Козыбаева	Изменение пунктов	Издание: второе
Внутренний нормативный документ	ВНД СКГУ 31	Стр. 10 из 15

образовательного процесса высшей школы, во взаимоотношениях на всех его уровнях входит в сферу индивидуальной ответственности каждого преподавателя и сотрудника университета. Несоблюдение содержащихся в Кодексе принципов, норм и правил влечет за собой моральные и административные санкции за их нарушение, т.к. препятствует организационной идентичности работников университета, развитию культуры качества и конкурентоспособности вуза.

2. НОРМАТИВНАЯ ОСНОВА КОДЕКСА

Настоящий Кодекс разработан в соответствии с:

- Конституцией РК;
- Законом РК «Об образовании»;
- Типовыми правилами деятельности организаций образования, реализующих образовательные программы высшего профессионального образования;
- Типовым регламентом кодекса чести преподавателя высшего учебного заведения (МОН РК);
- Уставом СКГУ им. М. Козыбаева.

3. ПРИНЦИПЫ КОДЕКСА

Кодекс основан на принципах, отражающих философию, этику и эстетику культуры организации нашего университета, его технологических, кадровых, управленческих стратегий.

К основополагающим принципам Кодекса относятся гуманизм, профессионализм, корпоративность.

Принцип гуманизма включает:

- уважение к правам, различиям и достоинствам всех участников образовательного процесса;
- признание приоритета общечеловеческих ценностей при осуществлении любой деятельности в стенах университета;
- развитие академической среды для обучения, сотрудничества, творчества, взаимного уважения, толерантности и вежливости среди студентов, профессорско-преподавательского состава, сотрудников, выпускников;
- актуализацию развития личности, чувства этической и социальной ответственности, передачи гражданских обязательств;
- недопустимость в процессе обучения и воспитания обращения к средствам, нарушающим интересы личности и вступающим в противоречие с существующими морально-нравственными нормами общества.

Принцип профессионализма предполагает:

- компетентность при выполнении своих должностных обязанностей на основе обширных и прочных знаний по специальности, развитого мировоззренческого потенциала, высокой культуры поведения;
- всемерное содействие расширению границ знания и творчества;
- поддержку творчества, инновации, исследования высокого уровня и признание их существенной роли в учении, преподавании и работе;
- стимулирование интеллектуальной любознательности и стремления к обучению на протяжении всей жизни;

Северо-Казахстанский государственный университет им. М. Козыбаева	Изменение пунктов	Издание: второе
Внутренний нормативный документ	ВНД СКГУ 31	Стр. 11 из 15

- содействие социально-экономическому, институциональному, культурному развитию города, области, региона, страны;
- добросовестное стремление к совершенству в работе;
- подчинение профессиональной деятельности требованиям морали, нравственной чистоты и долга;
- организованность, четкость в работе, единство слова и дела, способность оптимального выбора решения производственных проблем;
- требовательность к себе, своим словам и поступкам, открытое признание своих ошибок и добросовестное их исправление.

Принцип корпоративности означает следующее:

- основное внимание уделяется вовлечению преподавателей, сотрудников и студентов в процесс достижения конкурентоспособности университета, вследствие чего в ранг ценностей возводятся личная инициатива, стремление совершенствовать свою деятельность, готовность работать по-новому, много и качественно;
- поставленные цели достигаются путем добровольного объединения усилий каждого на основе выработанных и доказавших свою эффективность идей, ценностей, убеждений;
- взаимоотношения в коллективе строятся на основе взаимопонимания, поддержки, инициативы, помощи, сотрудничества;
- важным фактором культуры качества университета становятся, с одной стороны, удовлетворение потребностей студентов, преподавателей, сотрудников; с другой – их поощрение к развитию всесторонних деловых качеств и личностно-эффективных компетенций;
- авторитет и имидж университета поддерживаются путем сохранения и развития вузовских традиций, оказывающих решающее влияние не только на «лицо», но и на эффективность его деятельности на образовательном рынке;
- высокому уровню деловой репутации университета способствует обеспечение конфиденциальности внутренней информации, неиспользование ее во вред репутации университета или отдельных членов его коллектива.

4. СОЗДАНИЕ СРЕДЫ АКАДЕМИЧЕСКОЙ ЧЕСТИ

Создание среды академической чести предполагает предоставление профессорско-преподавательскому составу и сотрудникам со стороны руководства университета следующих прав:

- участвовать лично или через представителей лиц (членов Ученого совета, ректората и т.д.) в обсуждении и решении важнейших вопросов жизнедеятельности университета;
- участвовать в конкурсах на замещение должностей профессорско-преподавательского состава в университете;
- быть назначенным на руководящие должности в университете;
- высказываться о качестве и методах руководства на заседаниях коллегиальных органов университета;
- вносить предложения по совершенствованию деятельности университета;

Северо-Казахстанский государственный университет им. М. Козыбаева	Изменение пунктов	Издание: второе
Внутренний нормативный документ	ВНД СКГУ 31	Стр. 12 из 15

- быть представленным к Правительственным наградам МОН РК, вышестоящих областных организаций, награждаться руководством и общественными организациями университета;
- повышать уровень профессиональной подготовки через систему повышения квалификации;
- пользоваться библиотечным фондом университета, учебно-методическим оборудованием кабинетов и лабораторий при проведении научно-исследовательских работ;
- принимать участие в научных, практических, методических конференциях, конкурсах, представлять к публикации свои работы, в том числе и в изданиях университета;
- участвовать в конкурсе на «Лучшего преподавателя вуза», объявляемого МОН РК;
- отстаивать свою честь, достоинство и профессиональную компетентность в правоохранительных органах, если для этого будут основания.
- Создание среды академической чести, соблюдение Кодекса становится возможным при условии стремления преподавателей и сотрудников университета к достижению личностных характеристик:
 - профессионалы своего дела, постоянно работающие над углублением специальных знаний и совершенствованием профессионального мастерства;
 - пример ответственного отношения к выполнению служебных обязанностей, соблюдения требований трудовой и учебной дисциплины;
 - носители высокой культуры, морали и нравственности;
 - создатели подлинно нравственного климата в коллективе, принципиальные противники любых проявлений недисциплинированности, бескультурья и безответственности;
 - патриоты своей профессии, отстаивающие ее ценности и принципы;
 - представители национальной системы высшего образования, стремящиеся приумножить ее лучшие традиции и внести личный вклад в ее конкурентоспособность.

5. ЦЕННОСТНО-ЭТИЧЕСКИЕ НОРМЫ КОДЕКСА

Признание Кодекса предполагает подчинение профессиональной деятельности и делового общения следующим ценностно-этическим нормам академической чести, вытекающим из принципов гуманизма, профессионализма, корпоративности:

- ответственность за качественную профессиональную подготовку будущих специалистов;
- участие в формировании жизненной позиции обучающихся, ценностного отношения к Родине, профессии, окружающим их людям, природе;
- готовность к воспитательному воздействию во всех востребованных ситуацией случаях, в том числе в нерабочее время и не на рабочем месте;
- убеждение студентов и коллег на основе личного примера в необходимости инновационного мышления и профессионального подхода, внутренней дисциплинированности и организованности, личной заинтересованности в достижении качества работы, рационального отношения к ресурсам образовательного процесса, непрерывного повышения своего общекультурного и профессионального уровня;
- уважение чести и достоинства обучающихся, коллег, терпимое отношение к мнению других лиц;

Северо-Казахстанский государственный университет им. М. Козыбаева	Изменение пунктов	Издание: второе
Внутренний нормативный документ	ВНД СКГУ 31	Стр. 13 из 15

- оказание помощи коллегам в их профессиональном развитии, способствование повышению их интеллектуальных и моральных качеств;
- соблюдение общепринятых норм общественной и профессиональной этики;
- корректное и доброжелательное общение со студентами, коллегами;
- создание во всех формах делового общения, учебной и внеучебной деятельности обстановки объективности, высокой требовательности и принципиальности в сочетании с внимательным и корректным отношением к коллегам, студентам, заинтересованным лицам;
- полное замещение формального исполнения функциональных обязанностей, в том числе в различных формах учебно-воспитательного процесса, инициативным, креативным выполнением;
- формирование университетской ауры единства, взаимопонимания, взаимоуважения, открытости, доверия, духовности и сотрудничества;
- последовательное требование от студентов и коллег обязательного выполнения правил внутреннего распорядка;
- активное неприятие нарушений правил внутреннего распорядка СКГУ им. М. Козыбаева и порчи имущества университета, от кого бы они ни исходили;
- недопущение нанесения материального или морального ущерба людям, распространением ложных сведений или другими злонамеренными действиями;
- уважение к традициям университета, осознанное их соблюдение и передача новым поколениям коллег и студентов;
- укрепление положительного имиджа СКГУ им. М. Козыбаева достойным поведением, профессиональными и общественными достижениями.

К нарушениям ценностно-этических норм Кодекса относится следующее:

- 1) публичное унижение личного достоинства коллег, студентов: использование нецензурных выражений, повышение голоса, заведомое искажение имен и фамилий, язвительные замечания о внешности, одежде, способностях;
- 2) публичное обсуждение со студентами или коллегами профессиональных и личностных недостатков, личной жизни студентов или коллег, за исключением случаев, когда обсуждение является открытым и вызвано нарушениями правового и этического характера;
- 3) проведение в стенах университета коммерческой рекламы и торговли;
- 4) появление на территории университета в неряшливом или нетрезвом виде, курение в не отведенных для этого местах;
- 5) принятие от студентов подарков и подношений, назначение студентам денежной платы за успешную оценку учебной деятельности вне рамок договора на обучение;
- 6) удаление студентов с учебного занятия без грубых нарушений учебной дисциплины;
- 7) проведение на учебных занятиях политической агитации, нарушение правил политкорректности;
- 8) опоздание, пропуск учебных занятий без уважительной причины, сокращение времени проведения занятий;
- 9) использование мобильной связи во время учебных занятий;
- 10) высказывание в адрес студентов угроз, связанных с завышенными требованиями при оценке учебной деятельности;

Северо-Казахстанский государственный университет им. М. Козыбаева	Изменение пунктов	Издание: второе
Внутренний нормативный документ	ВНД СКГУ 31	Стр. 14 из 15

- 11) выдвижение субъективных требований при оценке учебной деятельности, влияющих на адекватность оценки знаний;
- 12) допущение субъективизма и предвзятости при оценке знаний;
- 13) формальное проведение контрольных мероприятий по оценке учебной деятельности.

6. БЛАГОПРИЯТНЫЕ ВОЗМОЖНОСТИ СОБЛЮДЕНИЯ КОДЕКСА

Практическим результатом соблюдения каждым преподавателем и сотрудником в своей профессиональной деятельности Кодекса являются следующие благоприятные для достижения культуры качества возможности:

- консолидация профессорско-преподавательского состава и сотрудников университета на основе идеи профессиональной честности и ответственности;
- внутренняя интеграция, позволяющая преподавателям и сотрудникам идентифицировать себя с коллективом и эффективно работать сообща;
- внешняя интеграция, помогающая университету гибко и стабильно адаптироваться в конкурентной окружающей среде;
- создание команды единомышленников, действующих по своим внутренним убеждениям и в соответствии со своими принципами;
- непрерывающийся обмен высокими морально-этическими ценностями, опытом конструктивного взаимодействия;
- воспитание новых сотрудников в духе культуры университета – той его силы, «которая пронизывает поведение людей и влияет на их позиции по многим вопросам больше, чем любые логические аргументы»;
- создание академической среды, отличающейся стремлением к качеству, прозрачностью деятельности, лучшими традициями;
- формирование имиджа университета как честного и последовательного носителя коллегияльной культуры высшего образования;
- распространение идеи академической чести среди студентов и их родителей, выпускников и работодателей, партнерских организаций.

7. ПОТЕНЦИАЛЬНЫЕ УГРОЗЫ НЕСОБЛЮДЕНИЯ КОДЕКСА

К потенциальным угрозам несоблюдения Кодекса следует отнести:

- невыполнение социального заказа;
- расточительство государственного бюджета, нерациональное отношение к ресурсам образовательного процесса;
- некачественное образование и отсутствие конкурентоспособного будущего университета;
- обман студентов и их родителей, работодателей;
- антидемократические и некорректные отношения на всех уровнях структуры университета;
- разобщенность среди преподавателей и сотрудников, конфликты в университетской среде;
- нарушения трудового законодательства (опоздания, прогулы, срывы занятий и др.);
- плагиат, некорректное использование информации;
- небескорыстное оказание различных услуг, коррупция, взяточничество;
- отрицательный имидж университета.

Северо-Казахстанский государственный университет им. М. Козыбаева	Изменение пунктов	Издание: второе
Внутренний нормативный документ	ВНД СКГУ 31	Стр. 15 из 15

8. ИНДИКАТОРЫ КАЧЕСТВА КОДЕКСА

Качество Кодекса определяется как:

- соответствие стандартам профессиональной деятельности и делового общения в академической среде национальной системы высшего образования;
- стабильность соблюдения преподавателями и сотрудниками университета ценностно-этических норм профессиональной деятельности и делового общения;
- соответствие профессиональной деятельности и процесса делового общения требованиям студентов и их родителей, выпускников и работодателей, сотрудничающих с вузом, и других заинтересованных лиц;
- удовлетворение требований самих преподавателей и сотрудников университета;
- предупреждение фактов нарушения академической чести.

Для полного и объективного отслеживания качества Кодекса приняты следующие индикаторы качества:

- 1) материалы и результаты анкетирования студентов, преподавателей, сотрудников университета;
- 2) наличие/отсутствие устных и письменных обращений;
- 3) наличие/отсутствие регистрации фактов нарушения Кодекса.

Кодекс академической чести принимается Ученым советом СКГУ им. М. Козыбаева, размещается на сайте университета, доводится до сведения сотрудников через Электронный журнал ознакомления.

Предложения о внесении изменений и дополнений в настоящий Кодекс рассматриваются Ученым советом СКГУ им. М. Козыбаева.

9. ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ЗА НАРУШЕНИЕ КОДЕКСА

Преподаватели и сотрудники университета обязаны знать и соблюдать Кодекс академической чести, нести ответственность перед университетским сообществом за свою деятельность и поведение.

За нарушение норм Кодекса академической чести к преподавателям и сотрудникам университета могут быть применены следующие меры:

- обсуждение на Дисциплинарном совете университета;
- рекомендация принести публичные извинения;
- объявление публичного порицания;
- обращение в общественные организации.

Кодекс академической чести одобрен Ученым советом СКГУ им. М. Козыбаева от «___» _____ 20___г., протокол № ____.

РАЗРАБОТАНО:

Директор ДСКИ

М. Погребницкая

СОГЛАСОВАНО:

Проректор по ВРиСВ

А. Кудерина

И.о. проректора по НиИ

Е. Кендюх